

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>20</u>	<u>14</u>	<u>56</u>	<u>90</u>	<u>3</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів в галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», Спеціальність: С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року).

Програму навчальної дисципліни розробив:

Кандидат медичних наук,
доцент кафедри психології

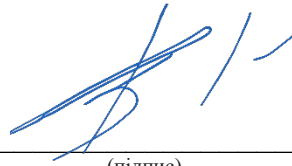
М. Вігдорчик

(підпис)

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від «21» травня 2025 року

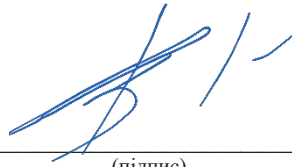
Завідувач кафедри психології

І. Клименко

(підпис)

Гарант ОПП «Психологія»

І. Клименко

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни Обов'язкова Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 1	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		2-й	
		Семестр	
			3-й
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		Лекції (год.)	
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		14	
		Самостійна робота(год.)	
		56	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психодіагностика» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про теоретичні засади, методи та інструменти психологічної діагностики, а також розвиток практичних умінь щодо застосування психодіагностичних методик для оцінки індивідуально-психологічних особливостей, емоційних станів та рівня розвитку особистості.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психодіагностика» є:

1. Ознайомлення здобувачів освіти з теоретичними основами психодіагностики та її місцем у системі психологічних наук.
2. Формування знань про методи та інструменти психодіагностики (тести, опитувальники, проективні методики, спостереження тощо).
3. Розвиток умінь застосовувати психодіагностичні методики для оцінки індивідуально-психологічних особливостей, емоційних станів та рівня розвитку особистості.
4. Навчання принципам інтерпретації результатів психодіагностики та їх використання у практиці психологічного консультування, психотерапії й наукових дослідженнях.
5. Формування професійної компетентності у виборі адекватних методів

діагностики відповідно до мети та контексту дослідження.

6. Засвоєння етичних норм і стандартів психодіагностичної діяльності для забезпечення достовірності та безпечності результатів.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Забезпечення підготовки фахівців у галузі психології здійснюється за системним принципом наступності дисциплін, що формують у студентів поступове оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками та професійними компетентностями.

Пререквізити:

- Загальна психологія — формує базові знання про психічні процеси та властивості особистості, які є предметом діагностики.
- Вікова психологія — дає знання про закономірності розвитку психіки на різних етапах онтогенезу, необхідні для вікової діагностики.
- Соціальна психологія — допомагає враховувати соціальні чинники у процесі діагностики.
- Методи дослідження в психології — забезпечують методологічну базу для проведення психодіагностичних процедур.
- Анатомія центральної нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності — створюють біологічне підґрунтя для розуміння психічних функцій, які оцінюються у психодіагностиці.

Постреквізити:

Засвоєння курсу «Психодіагностика» є базою для подальшого вивчення таких навчальних дисциплін:

- Патопсихологія — вивчає психологічні прояви та механізми психічних розладів для їх діагностики й корекції.
- Клінічна психологія — досліджує психічні процеси та поведінку в умовах хвороби, забезпечуючи психологічну допомогу пацієнтам.
- Основи психофармакології — розглядають вплив лікарських препаратів на психіку та їх застосування у лікуванні психічних розладів.
- Основи нейрокорекції — формують знання й навички використання методів корекції та розвитку психічних функцій на основі роботи нервової системи.

2.5. Результати навчання

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психодіагностика, класифікація методів, області застосування, психометричні та проєктивні методи. Області застосування та особливості використання результатів. Поняття «цільовий симптом». Інтерпретаційні алгоритми.

1. Класифікація методів психодіагностики

- Психометричні методи: стандартизовані тести, опитувальники, шкали (IQ-тести, особистісні опитувальники). Важливі для кількісної оцінки психічних властивостей.
- Проєктивні методи: малюнкові тести, асоціативні методики, інтерпретація образів (наприклад, тест Роршаха). Використовуються для виявлення глибинних, несвідомих процесів.
- Клініко-біографічні та спостереження: аналіз життєвого шляху, поведінки, інтерв'ю.

2. Області застосування та використання результатів

- Освіта (профорієнтація, діагностика здібностей).
- Клінічна психологія (виявлення симптомів, діагностика розладів).
- Організаційна психологія (відбір персоналу, оцінка компетенцій).
- Результати використовуються для корекції, прогнозування, планування індивідуальної чи групової роботи.

3. Поняття «цільовий симптом»

- Це ключовий прояв або характеристика, на яку спрямована діагностика.
- Він визначає вибір методики та інтерпретаційний підхід.
- Наприклад, у тесті тривожності цільовим симптомом є рівень тривожності, у тесті пам'яті — якість запам'ятовування.

4. Інтерпретаційні алгоритми

- Стандартизовані алгоритми: порівняння результатів із нормами та шкалами.
- Клініко-інтуїтивні алгоритми: аналіз індивідуальних особливостей, контексту життя.
- Комбіновані алгоритми: поєднання кількісних показників із якісною інтерпретацією.
- Важливо враховувати валідність, надійність та етичні аспекти використання даних.

Тема 2. Метод дослідження багатогранної особистості (сім'я MMPI). Історія створення, основні ваги. Психодинамічна модель. Види профілів.

1. Історія створення

- Розроблений у 1939–1943 рр. Ст. Г. Гатевеєм та Дж. К. Мак-Кінлі в Університеті Міннесоти.
- Перша публікація — 1943 р., як стандартизований багатошкальний тест для діагностики психопатології.
- Подальші редакції: MMPI-2 (1989), MMPI-A (1992) для підлітків, MMPI-3 (2020) — сучасна версія.

2. Основні ваги (шкали)

- Клінічні шкали: депресія, істерія, психопатія, параноя, шизофренія, гіпоманія тощо.
- Валідизаційні шкали: L (брехня), F (рідкісні відповіді), K (корекція) — для оцінки достовірності відповідей.
- Додаткові шкали: тривожність, соціальна інтроверсія, сімейні проблеми, залежності.

3. Психодинамічна модель

- MMPI базується на припущенні, що особистість багатогранна і проявляється через різні симптоми та поведінкові патерни.
- Психодинамічний підхід дозволяє інтерпретувати профіль як відображення внутрішніх конфліктів, механізмів захисту та рівня адаптації.
- Важливим є співвідношення між шкалами, а не лише окремі показники.

4. Види профілів

- Нормативний профіль: показники в межах середніх значень.
- Клінічний профіль: виражені піки на окремих шкалах (наприклад, депресія чи параноя).
- Комбінований профіль: поєднання кількох підвищених шкал, що вказує на складні психодинамічні конфлікти.
- Специфічні патерни: наприклад, «дві вершини» (two-point code), які використовуються для точнішої діагностики.

Тема 3. Група контрольних шкал, особливості розшифровки. Шкала невротичних тріад, особливості інтерпретації

1. Група контрольних (валідизаційних) шкал

- L (Lie, шкала брехні) – показує тенденцію до соціально бажаних відповідей, намагання виглядати «краще».
- F (Frequency, шкала рідкісних відповідей) – виявляє нехарактерні, рідкісні твердження; високі значення можуть свідчити про перебільшення симптомів або серйозну психопатологію.
- K (Correction, шкала корекції) – оцінює рівень захисних механізмів та спробу приховати проблеми.
- Особливість розшифровки: ці шкали не діагностують розлади, а визначають достовірність та стиль відповідей. Високі або низькі

показники можуть робити інтерпретацію клінічних шкал ненадійною.

2. Шкала «невротичної тріади»

Складається з трьох клінічних шкал: Hs (іпохондрія), D (депресія), Hy (істерія). Особливості інтерпретації:

- Високі показники на цих трьох шкалах утворюють «невротичну тріаду», що часто відображає соматизацію, емоційну нестабільність та схильність до психосоматичних скарг.
- Пацієнти з такою конфігурацією профілю зазвичай демонструють виражені тілесні симптоми, але без тяжкої психотичної симптоматики.
- Інтерпретація враховує співвідношення між шкалами: наприклад, високий Hs і Hy при помірному D може свідчити про соматичні скарги з емоційним забарвленням, тоді як високий D підкреслює депресивний компонент.

Тема 4. Шкала психотичного регістра, особливості інтерпретації; шкала граничного регістру

1. Склад

Включає клінічні шкали, що відображають психотичні прояви:

- Pa (Параноя) – підозрілість, ідеї відношення.
- Pt (Психастенія) – тривожність, нав'язливі думки.
- Sc (Шизофренія) – дезорганізація мислення, емоційна відчуженість.
- Ma (Гіпоманія) – порушення афективної регуляції.

2. Особливості інтерпретації

Високі показники ($T > 65$) свідчать про ймовірність психотичних тенденцій, але не є діагнозом.

- Важливе співвідношення між шкалами:
- Pa + Sc → маревні ідеї.
- Pt + Sc → тривожно-дезорганізовані прояви.
- Інтерпретація завжди враховує валідаційні шкали (L, F, K) та клінічний контекст.

Шкала граничного регістру (Borderline Register)

1. Склад та значення

Включає шкали, що відображають емоційну нестабільність, імпульсивність та міжособистісні труднощі.

Найчастіше це комбінації:

- Pd (Психопатична девіація) – проблеми з нормами та авторитетами.
- Ma (Гіпоманія) – імпульсивність, нестійкий афект.
- D (Депресія) та Hy (Істерія) – емоційна лабільність, соматизація.

2. Особливості інтерпретації

- Профіль «граничного регістру» вказує на схильність до нестабільних відносин, афективних коливань, ризик саморуйнівної поведінки.
- Важливо оцінювати динаміку піків: якщо одночасно високі Pd і Ma → імпульсивність та порушення контролю; якщо додається D → ризик депресивних криз.

- Використовується для диференціації невротичних, граничних та психотичних станів.

Тема 5. Фрайбурзький особистісний опитувальник, шкали, особливості застосування.

Фрайбурзький особистісний опитувальник (FPI)

1. Історія та структура

- Розроблений у Німеччині в 1970-х роках (Фаренберг, Хампель, Зельг).
- Має кілька версій: FPI-G (довга форма), FPI-A/B (паралельні варіанти), FPI-K (коротка форма).
- У 1983 р. створено розширену редакцію з 138 пунктів, стандартизовану на репрезентативній вибірці.

2. Шкали (FPI-R, сучасна редакція)

Включає 12 основних шкал:

- Життєрадісність
- Соціальна орієнтація
- Виконання (досягнення)
- Агресивність
- Сором'язливість
- Врівноваженість
- Реактивність (емоційна чутливість)
- Домінантність
- Контроль поведінки
- Здоров'я/скарги
- Тривожність
- Відкритість (саморозкриття)

3. Особливості застосування

- Використовується переважно у клінічній психології, а також у дослідженнях особистості.
- Дає змогу оцінити емоційний стан, соціальні установки, стиль поведінки.
- Порівнюється з іншими багатофакторними опитувальниками (MMPI, EPI, 16PF), але більш адаптований для німецькомовного середовища.

Результати застосовуються для:

- психодіагностики (виявлення тривожності, агресивності, соціальної інтеграції);
- профорієнтації та кадрового відбору;
- наукових досліджень особистісних рис.

Тема 6. Сімейна психодіагностика, методи DIA, ADOR, GT.

Особливості використання.

1. Фокус на суб'єктивному сприйнятті (ADOR)

Методика ADOR (Підлітки про батьків) спрямована на вивчення установок, поведінки та методів виховання батьків очима дитини.

- Особливість: Результати показують не «об’єктивну» поведінку мами чи тата, а те, як дитина їх відчуває (наприклад, рівень ворожості чи автономії). Це критично важливо, бо дитина реагує саме на свій образ батьків, а не на їхні благі наміри.

2. Діагностика сімейної ролі та ієрархії (DIA)

Опитувальник аналізу сімейних взаємин (DIA або ACB) виявляє порушення процесу виховання та тип батьківської установки.

- Особливість: Він дозволяє чітко ідентифікувати крайнощі: від гіперпротекції (надмірної опіки) до емоційного відторгнення. Опитувальник допомагає зрозуміти, які психологічні проблеми батьків «вирішуються» за рахунок дитини (наприклад, проекція власних небажаних якостей на дитину).

3. Міжособистісна сумісність та ідентичність (GT)

Гіссенський тест (GT) використовується для оцінки особистісного профілю та того, як члени сім’ї бачать себе порівняно з іншими.

- Особливість: Його часто використовують у форматі «Я-реальне» та «Я-ідеальне», або оцінюють партнера. Це дає змогу побачити дискрепанцію (розбіжність) між тим, яким чоловік бачить себе, і яким його бачить дружина. Це ідеальний інструмент для роботи з подружніми конфліктами.

4. Комплексний підхід та «Триангуляція» даних

Головна особливість використання цих методів — їхня взаємодоповнюваність.

- Особливість: Професійна діагностика вимагає порівняння результатів усіх членів сім’ї. Наприклад, якщо за DIA батьки демонструють «демократичний стиль», а дитина в ADOR відмічає високу «ворожість», це вказує на зону прихованого конфлікту або подвійних стандартів у сім’ї.

Тема 7. Типологічні методи психодіагностики, опитувальник Кейрсі. Правила вживання, особливості тлумачення.

Типологічні методи базуються на класифікації людей за певними типами характеру чи темпераменту. Опитувальник Кейрсі (Keirsey Temperament Sorter) є одним із найпопулярніших інструментів у цій галузі, оскільки він спрощує складну теорію Юнга та Майєрс-Бріггс (MBTI), роблячи її прикладною для бізнесу та консультування.

Головні аспекти його використання та тлумачення:

1. Структура та правила вживання

Опитувальник складається з 70 питань, кожне з яких пропонує вибір між двома твердженнями. На відміну від клінічних тестів, тут немає «правильних» чи «патологічних» відповідей.

- Правило «першої реакції»: Тестованому радять відповідати швидко, не замислюючись над «соціально правильною» відповіддю.
- Контекст заповнення: Важливо визначити роль, у якій людина проходить тест (наприклад, «я на роботі» або «я вдома»), оскільки поведінкові прояви можуть змінюватися залежно від середовища.
- Чітка бінарність: Кейрсі наполягав на тому, що людина не може бути

«трішки екстравертом». Хоча ми використовуємо всі функції, одна з них завжди домінує.

2. Чотири базові темпераменти

Кейрсі згрупував 16 психотипів у 4 фундаментальні темпераменти, що полегшує тлумачення результатів для практичних цілей (наприклад, формування команд).

Темперамент	Назва (за Кейрсі)	Основна цінність
SJ (Sensing Judging)	Епіметей (Охоронець)	Обов'язок, порядок, традиції
SP (Sensing Perceiving)	Діонісій (Ремісник)	Дія, свобода, майстерність
NF (Intuition Feeling)	Аполлон (Ідеаліст)	Самовдосконалення, сенс життя
NT (Intuition Thinking)	Прометей (Раціонал)	Інтелект, логіка, стратегія

3. Особливості тлумачення показників

Тлумачення результатів Кейрсі фокусується на тому, як людина взаємодіє зі світом через чотири дихотомії:

- Е/І (Екстраверсія — Інтроверсія): Звідки людина бере енергію — від спілкування чи самотності.
- S/N (Сенсорика — Інтуїція): Як збирає інформацію — через факти й органи чуття чи через передчуття та образи.
- Т/F (Мислення — Відчуття): Як приймає рішення — на основі логіки чи через емпатію та цінності.
- J/P (Рішення — Сприйняття): Як організовує життя — через планування та контроль чи через гнучкість та спонтанність.

4. Критичні нюанси використання

При інтерпретації важливо уникати «ярликів». Психотип — це не вирок, а лише схильність діяти певним чином.

- Валідність: Результати Кейрсі часто корелюють із професійною успішністю. Наприклад, типи SJ часто стають чудовими адміністраторами, а NT — науковцями.
- Ефект Барнума: Тлумачення Кейрсі досить позитивні (майже немає описів «недоліків»). Психолог має бути обережним, щоб клієнт не просто «впізнав себе» у приємних словах, а зрозумів зони свого зростання та конфліктні точки з іншими типами.

Тема 8. Діагностика інтелектуальних процесів. Основні методи. Метод SAT. «Пелюстка Мейлі».

Діагностика інтелекту — це не лише визначення загального рівня (IQ), а й аналіз структури пізнавальних процесів: пам'яті, уваги, мислення та здатності до навчання.

Ось огляд основних методів із фокусом на вашому запиті:

1. Основні методи діагностики інтелекту

Світова практика виділяє три «золоті стандарти» тестів:

- Шкала Векслера (WAIS/WISC): Найбільш комплексний метод. Оцінює вербальний та невербальний інтелект окремо, дозволяючи побачити

«профілі» успішності.

- Прогресивні матриці Равена: Вимірюють «флюїдний інтелект» — здатність логічно мислити та розв'язувати нові задачі незалежно від попереднього досвіду чи освіти.
- Тест Амтхауера (IST): Визначає структуру інтелекту (гуманітарний, математичний чи технічний склад розуму), що часто використовується у профорієнтації.

2. Тест «Пелюстка Мейлі» (Профіль Мейлі)

Ріхард Мейлі запропонував аналітичний підхід до інтелекту. На відміну від тестів, що дають одну цифру IQ, його методика будує графічний профіль.

- Суть методу: Оцінюються чотири основні фактори інтелекту: складність, швидкість, узагальнення та конкретизація.
- Метафора «пелюстки»: Результати наносяться на координатну сітку, де кожен промінь відповідає окремій здатності (логіка, комбінаторика, просторова уява, пам'ять). Отриманий багатокутник («пелюстка») візуально демонструє сильні та слабкі сторони інтелекту.
- Особливість: Мейлі вважав, що інтелект — це не моноліт, а комбінація генетичних задатків та набутих навичок. Його тест дозволяє зрозуміти, як саме людина думає, а не просто наскільки добре.

3. Метод САТ (Cognitive Ability Test)

В українському та пострадянському контексті під аббревіатурою САТ (часто як КОТ — Короткий Відбірковий Тест) розуміють адаптацію тесту Вандерліка.

- Структура: Містить 50 завдань, які потрібно розв'язати за строго обмежений час (12 хвилин). Завдання включають математичні задачі, аналогії, пошук закономірностей та перевірку уваги.
- Правила вживання: Жорсткий ліміт часу — ключовий фактор. Він вимірює «динамічність» мислення.
- Заборонено користуватися калькуляторами чи допоміжними засобами.
- Тлумачення: Високий бал свідчить про високу здатність до швидкого навчання та прийняття рішень у стресових умовах (дефіцит часу). Це ідеальний інструмент для первинного скринінгу персоналу.

4. Диференціація САТ (як тематичного тесту)

Важливо: Іноді аббревіатуру САТ (Children's Apperception Test) використовують для позначення Дитячого апперцептивного тесту.

- Особливість: Це проєктивна методика (дітям показують картинки з тваринами), і вона стосується не інтелекту, а емоційного стану та стосунків у сім'ї.
- У контексті інтелектуальних процесів САТ — це майже завжди згаданий вище швидкісний тест на логіку.

Тема 9. Методи проєктивної психодіагностики. Методи 1-го і 2-го поколінь. Правила використання, основні представники проєктивних тестів

Проективна психодіагностика базується на принципі проєкції: людина схильна наділяти нейтральні стимули (плями, малюнки, незакінчені речення)

своїми прихованими переживаннями, конфліктами та рисами характеру.

Ось ключові аспекти еволюції та використання цих методів:

1. Еволюція методів: 1-ше та 2-ге покоління

Різниця між поколіннями полягає не лише в часі створення, а й у глибині теоретичного обґрунтування та складності інтерпретації.

1-ше покоління (Класичні методи): Початок XX століття (1920–1940 рр.). Базувалися переважно на класичному психоаналізі. Головна мета — виявлення несвідомих потягів та базових конфліктів особистості.

Представники: Тест чорнильних плям Роршаха (1921), Тематичний апперцептивний тест (ТАТ) Генрі Мюррея (1935).

2-ге покоління (Прикладні та експресивні методи): Середина XX століття (після 1940-х). Ці методи стали більш структурованими, легшими в обробці та часто фокусувалися на конкретних сферах: соціальних установках, емоційних станах або дитячо-батьківських стосунках.

Представники: Тест Розенцвейга (фрустраційна толерантність), тест Люшера (колірний вибір), тест «Дім-Дерево-Людина» (ДДЛ), тест малюнка сім'ї.

2. Основні представники та їхня суть

Проективні методи зазвичай поділяють на групи за типом стимульного матеріалу:

Тип методу	Приклад	Що діагностує
Конститутивні	Тест Роршаха	Структура особистості, спосіб сприйняття світу, психічна стійкість.
Інтерпретаційні	ТАТ	Провідні потреби, мотиви, сценарії міжособистісних стосунків.
Експресивні	"Неіснуюча тварина"	Психомоторика, самооцінка, рівень агресії та тривожності.
Аддитивні	Незакінчені речення	Свідомі та напівсвідомі установки щодо сім'ї, майбутнього, колег.

3. Правила використання проективних тестів

Використання проективних методик вимагає вищого рівня професіоналізму, ніж робота з опитувальниками, через високий ризик суб'єктивності.

Принцип неструктурованості: Психолог не повинен давати підказок. Інструкція має бути максимально загальною («Намалюйте людину», а не «Намалюйте чоловіка в капелюсі»).

Аналіз «Процес + Результат»: Важливо не лише те, що намалював чи сказав клієнт, а й як він це робив (паузи, виправлення, коментарі, емоційні реакції).

- Гіпотетичність: Результати проективного тесту — це не діагноз, а гіпотеза, яка потребує підтвердження іншими методами (інтерв'ю, анамнез, об'єктивні тести).
- Екологічність: Оскільки тести «знімають захисти» особистості, психолог має бути готовим до того, що під час тестування можуть вплинути

травматичні переживання клієнта.

4. Особливості тлумачення

Тлумачення зазвичай відбувається на трьох рівнях:

- Формальний: Якість ліній, розмір малюнка, симетрія, кольори (свідчать про енергетику та контроль).
- Змістовний: Сюжет розповіді, деталі образу (свідчать про конкретні страхи чи бажання).
- Символічний: Архетипові значення (наприклад, коріння дерева як зв'язок з минулим).

Тема 10. Класичні проєктивні методики: чорнильна пляма Роршаха та тематичний тест апперцепції. Огляд способів, особливості застосування.

Тест Роршаха та ТАТ (Тематичний апперцептивний тест) — це «важка артилерія» проєктивної психодіагностики. Обидва методи належать до першого покоління і спрямовані на вивчення глибинних, часто неусвідомлюваних структур особистості.

Ось детальний огляд цих методик:

1. Тест чорнильних плям Германа Роршаха

Цей метод називають «рентгеном психіки». Він базується на конститутивному принципі: людина накладає власну структуру на неструктурований стимул (пляму).

- Матеріал: 10 стандартних карток із симетричними плямами (5 чорно-білих, 2 чорно-червоні, 3 кольорові).
- Процедура: Клієнту ставлять лише одне питання: «На що це схоже?». Психолог фіксує кожне слово, час реакції, положення картки та емоційні прояви.
- Особливості застосування та шифрування:
- Тлумачення базується не на фантазії психолога, а на строгій системі категорій (за системою Екснера або Клопфера):
- Локалізація (W, D, Dd): Людина бачить цілий образ (схильність до теоретизації) чи дрібні деталі (педантичність, тривожність)?
- Детермінанти (F, M, C): Що визначило відповідь? Форма (контроль), рух (внутрішнє життя) чи колір (емоційність)?
- Зміст (H, A, Obj): Хто це — люди, тварини чи неживі предмети?

2. Тематичний апперцептивний тест (ТАТ)

ТАТ, створений Генрі Мюрреєм, вивчає не структуру психіки, а її динаміку: потреби, мотиви та життєві сценарії.

- Матеріал: Набір із 31 картки з чорно-білими зображеннями ситуацій (зазвичай використовується 20, залежно від статі та віку). Ситуації часто мають драматичний або невизначений характер.
- Процедура: Клієнт має скласти розповідь за картинкою: що відбувається зараз, що призвело до цього і чим усе закінчиться.
- Особливості застосування:

- Тут працює принцип «апперцепції» — сприйняття нового крізь призму минулого досвіду. Психолог шукає «Героя»: З ким клієнт себе ідентифікує?
- Потреби героя: Чого він хоче (досягнення, влада, афіліація/любов)?
- Тиск середовища: Чи світ навколо героя ворожий, чи допомагає йому?
- Фінал: Чи закінчується історія перемогою, поразкою чи залишається невизначеною (рівень оптимізму/депресивності).

3. Порівняння та особливості використання

Характеристика	Тест Роршаха	Тест ТАТ
Рівень психіки	Формальний (як я мислю?)	Змістовний (що я хочу?)
Ступінь проекції	Максимальна (стимул ні про що)	Середня (стимул — сцена з життя)
Основний фокус	Психопатологія, інтелект, контроль	Конфлікти, стосунки, мотивація
Час проведення	45–90 хвилин	Може розтягнутися на 2 сесії

4. Критичні правила для обох методів

Уникнення «дикого психоаналізу»: Не можна трактувати кожну деталь буквально (наприклад, «бачить вовка — значить агресивний»). Тлумачення можливе лише через сукупність ознак.

- Роль діагноста: Психолог має бути «білим екраном» — ніяк не оцінювати відповіді під час тесту, щоб не нав'язати клієнту напрямок розповіді.
- Валідність: Ці методи дають неймовірну глибину розуміння особистості, але їх результати майже неможливо перекласти в сухі статистичні цифри, тому вони вимагають великого досвіду клініциста.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.
Тема 1. Психодіагностика, класифікація методів, області застосування, психометричні та проєктивні методи. Области застосування та особливості використання результатів. Поняття «цільовий симптом». Інтерпретаційні алгоритми.	9	2	1	6
Тема 2. Метод дослідження багатогранної особистості (сім'я MMPI). Історія створення, основні ваги. Психодинамічна модель. Види профілів.	9	2	1	6
Тема 3. Група контрольних шкал, особливості розшифровки; Шкала невротичних тріад, особливості інтерпретації;	9	2	1	6
Тема 4. Шкала психотичного реєстра, особливості інтерпретації;	9	2	1	6

шкала граничного реєстру;				
Тема 5. Фрайбурзький особистісний опитувальник, шкали, особливості застосування.	9	2	1	6
Тема 6. Сімейна психодіагностика, методи DIA, ADOR, GT. Особливості використання.	9	2	1	6
Тема 7. Типологічні методи психодіагностики, опитувальник Кейрсі. Правила вживання, особливості тлумачення.	9	2	2	5
Тема 8. Діагностика інтелектуальних процесів. Основні методи. Метод САТ. «Пелюстка Мейлі».	9	2	2	5
Тема 9. Методи проєктивної психодіагностики. Методи 1-го і 2-го поколінь. Правила використання, основні представники проєктивних тестів;	9	2	2	5
Тема 10. Класичні проєктивні методики: чорнильна пляма Роршаха та тематичний тест апперцепції. Огляд способів, особливості застосування.	9	2	2	5
Усього:	90	20	14	56

5. Тематика практичних занять з дисципліни

Тема 1: Основи психодіагностики та «цільовий симптом»

1. Класифікація: Скласти порівняльну таблицю психометричних (тести-опитувальники) та проєктивних методів за критеріями: об'єктивність, час проведення, глибина аналізу.
2. Цільовий симптом: На основі короткого кейсу пацієнта (наприклад, скарги на безсоння та тривогу) виділити «цільовий симптом» та підібрати 2 методики для його верифікації.
3. Алгоритми: Розробити покрокову схему інтерпретації результатів: від аналізу окремих показників до синтезу цілісного психологічного висновку.
4. Етична експертиза. Проаналізувати наданий зразок "Психологічного висновку" на предмет дотримання етичних норм (конфіденційність, коректність формулювань, відсутність ярликів) та наявності обґрунтованого прогнозу.

Тема 2: Багатоградне дослідження особистості (ММРІ/СМІЛ)

1. Історія та структура: Побудувати графік профілю ММРІ за готовими сирими балами, перевіривши їх у Т-бали.
2. Психодинамічна модель: Проаналізувати, як у профілі відображається конфлікт між «бажаним» та «реальним» (взаємодія 1-ї та 7-ї шкал).
3. Види профілів: Віднести запропоновані графіки до типів: «лінійний», «зубчастий», «втоплений» або «пікоподібний» та дати їм загальну характеристику.
4. Реконструкція профілю. На основі текстового опису особистості (наприклад: *"Клієнт демонструє високу активність, схильність до ризику, легковажне ставлення до соціальних норм та конфліктність"*) схематично зобразити очікуваний профіль ММРІ (визначити провідні піки).

Тема 3: Контрольні шкали та Невротична тріада

1. Валідність: Інтерпретувати співвідношення шкал L, F, K. Визначити, чи є профіль достовірним, чи пацієнт схильний до агтравації (перебільшення) або дисимуляції (приховування симптомів).
2. Невротична тріада: Проаналізувати «конверсійний затиск» (шкали 1, 2, 3). Описати психосоматичний потенціал особистості при високих 1 та 3 шкалах та низькій 2-й.
3. Кейс: За профілем з піком на 2-й шкалі (депресія) скласти рекомендації для психотерапевта щодо встановлення контакту з клієнтом.
4. Диференційна діагностика. Порівняти профіль з "конверсійною п'ятіркою" (шкали 1 та 3 високі, 2 — низька) та профіль з "депресивною соматизацією" (високі 1, 2, 3). Описати різницю в терапевтичному підході до цих станів.

Тема 4: Психотичний та граничний регістри

1. Психотична тетрада: Проаналізувати взаємозв'язок шкал 6 (параноя), 8 (шизоїдність) та 9 (гіпоманія). Виявити ознаки порушення соціальної адаптації.
2. Граничний регістр: Описати профіль «імпульсивної особистості» (пік на 4-й шкалі) та ризики девіантної поведінки.
3. Диференціація: Порівняти два профілі: з домінуванням невротичних шкал (1, 2, 3) та психотичних (6, 8, 9). Сформулювати відмінності у сприйнятті реальності цими типами.
4. Аналіз соціальної дезадаптації. Дослідити співвідношення 8-ї (шизоїдність) та 0-ї (соціальна інтроверсія) шкал. Сформулювати висновок про те, чи є відчуженість клієнта свідомим вибором чи наслідком труднощів у сприйнятті реальності.

Тема 5: Фрайбурзький опитувальник (FPI)

1. Аналіз шкал: Провести самодіагностику за FPI та виділити 3 домінуючі риси (наприклад, невротичність, агресивність, товариськість).
2. Особливості застосування: Обґрунтувати, чому FPI ефективніший за MMPI для первинного скринінгу соматично хворих у стаціонарі.
3. Інтерпретація: Скласти психологічний портрет особистості з високим показником за шкалою «Маскулінність/Фемінінність» у поєднанні з «Емоційною лабільністю».
4. Психосоматичний скринінг. Використовуючи результати за шкалами "Невротичність" та "Спонтанна агресивність", скласти перелік потенційних психосоматичних ризиків для клієнта (наприклад, ризик гіпертонії або серцево-судинних порушень).

Тема 6: Сімейна діагностика (DIA, ADOR, GT)

1. Тріангуляція: Порівняти результати опитувальника DIA (батьки) та ADOR (дитина). Знайти розбіжності у сприйнятті виховного процесу.
2. Гіссенський тест (GT): Проаналізувати профіль ідеального та реального

- «Я» одного з подружжя. Визначити зони незадоволеності шлюбом.
3. Протокол: Написати фрагмент висновку сімейної консультації на основі виявленого типу «гіперпротекції» за методикою DIA.
 4. Рольова гра "Сімейний консилиум". На основі сукупних даних методів DIA та ADOR розробити план першої корекційної бесіди з батьками, щоб повідомити їм про невідповідність їхнього стилю виховання потребам дитини, не викликаючи агресивного захисту.

Тема 7: Типологія Кейрсі

1. Тестування: Визначити свій 4-літерний код (наприклад, INTJ чи ESFP) та віднести його до одного з 4-х темпераментів Кейрсі (Раціонали, Ідеалісти, Охоронці, Ремісники).
2. Профорієнтація: Для кожного з 4-х темпераментів підібрати по 3 професії, де їхні природні схильності будуть найбільш ефективними.
3. Комунікація: Розробити пам'ятку «Як спілкуватися з типом SJ (Охоронець)», щоб уникнути конфліктів у робочому колективі.
4. Командний менеджмент. Уявіть, що вам потрібно сформувати відділ продажів. Маючи результати Кейрсі для 5 кандидатів, оберіть найбільш підходящих (наприклад, типи SP або ES) та обґрунтуйте, чому типи INTJ можуть бути менш ефективними в агресивних продажах.

Тема 8: Діагностика інтелекту (САТ, Мейлі)

1. «Пелюстка Мейлі»: Побудувати графічний профіль за результатами субтестів Мейлі. Визначити, який тип мислення домінує: образний чи логічний.
2. Метод САТ (КОТ): Провести замір швидкості мислення (12 хв) та проаналізувати помилки: чи вони пов'язані з неуважністю, чи з нерозумінням логічних зв'язків.
3. Синтез: Порівняти кількісний показник (IQ) та якісний (профіль). Пояснити, чому при однаковому IQ дві людини можуть бути успішними у кардинально різних сферах.
4. Аналіз когнітивного стилю. На основі тесту Мейлі визначити "зону найближчого розвитку" досліджуваного. Скласти 3 рекомендації щодо методів навчання (наприклад, опора на візуалізацію чи на алгоритмізацію), які будуть найбільш ефективними для даного профілю.

Тема 9: Проективні методи 1-го та 2-го покоління

1. Класифікація представників: Розподілити список з 10 тестів (Люшер, Роршах, ДДЛ, ТАТ, Розенцвейг тощо) за поколіннями та типом стимульного матеріалу.
2. Правила використання: Провести експрес-тест «Малюнок людини» та зафіксувати в протоколі невербальну поведінку досліджуваного (паузи, натиск олівця).
3. Символіка: Проаналізувати 3 малюнки «Неіснуючої тварини», фокусуючись на ознаках агресії (зуби, кігті) та ознаках тривоги

(штрихування).

4. Метод "Будинок-Дерево-Людина". Провести порівняльний аналіз трьох малюнків одного автора. Виявити спільні графічні ознаки (натиск, розмір, розміщення) та специфічні символи, що вказують на ставлення до себе (Людина), до сім'ї (Будинок) та життєву енергію (Дерево).

Тема 10: Роршах та ТАТ

1. Кодування Роршаха: Запропонувати інтерпретацію для 3-х типових відповідей на 1-шу картку (наприклад, «метелик», «маска», «брудна пляма»).
2. Аналіз ТАТ: Скласти оповідання за карткою №1 (хлопчик зі скрипкою) та виділити в ньому «героя», «потребу» та «прес середовища».
3. Етичні аспекти: Обговорити в групі ризики використання таких глибоких методів без спеціальної сертифікації та належної підготовки клієнта.
4. Порівняльний синтез. У ситуації, коли в тесті Роршаха клієнт видає багато тривожних образів (кров, монстри), а в ТАТ будує "ідеально позитивні" розповіді, пояснити це протиріччя через роботу психологічних захистів.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	«Методологічний фундамент та професійна етика діагноста»	6
2	«Архітектура особистості: класична модель MMPI»	6
3	«Психологічні захисти та соматизація: аналіз невротичного регістру»	6
4	«Межові стани та психопатологічні профілі в клінічній практиці»	6
5	«Експрес-оцінка психологічного статусу за допомогою опитувальника FPI»	6
6	«Системний аналіз сімейної взаємодії та батьківських установок»	6
7	«Типологія характеру: від теорії К.Г. Юнга до портретів Кейрсі»	5
8	«Когнітивний ресурс: структура та динаміка інтелектуальних процесів»	5
9	«Еволюція проективного методу: від символу до цілісного образу»	5
10	«Глибинна психодіагностика: інтерпретаційні системи Роршаха та ТАТ»	5
Всього		56

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психодіагностика» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;

- реферати, презентації;
- залік/екзамен.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психодіагностика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1	
80%	20%
Поточне оцінювання	Модульний контроль
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (10 занять, 10 тем – 10 оцінок). 2. Модульний контроль проводиться на останньому занятті. Оцінка за Модульний контроль виставляється на підставі виконання письмового завдання.	

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-10
2	Наявність доступу до мережі Інтернет	
3	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика : підручник для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Логос, 2018. 496 с.
2. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Ніка-Центр, 2017. 400 с.
3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
4. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ : Слово, 2012. 464 с.
5. Психологічна діагностика : навч. посіб. / Л. І. Березовська та ін. Київ : Академвидав, 2013. 232 с.
6. Романюк Л. В. Основи психодіагностики : курс лекцій. Хмельницький : ХНУ, 2015. 164 с.
7. Терлецька Л. Г. Психодіагностика : навч. посіб. Київ : Слово, 2012. 160 с.
8. Шебанова В. І. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Херсон : Олді-Плюс, 2014. 410 с.
9. Keirsey D. Please Understand Me II: Temperament, Character, Intelligence. Del Mar, CA : Prometheus Nemesis Book Company, 1998. 351 p.
10. Meyer G. J., Viglione D. J., Mihura J. L. Rorschach Performance Assessment System (R-PAS): Administration, Scoring, Interpretation, and Technical Manual. Toledo, OH : R-PAS, 2011. 518 p.

Додаткові:

1. Aiken L. R., Groth-Marnat G. Psychological Testing and Assessment. 12th ed. Boston : Allyn & Bacon, 2006. 552 p.
2. Anastasi A., Urbina S. Psychological Testing. 7th ed. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall, 1997. 721 p.
3. Archer R. P. Assessing Adolescent Psychopathology: MMPI-A / MMPI-A-RF. 4th ed. New York : Routledge, 2016. 514 p.
4. Beutler L. E., Groth-Marnat G. Integrative Assessment of Adult Personality. 3rd ed. New York : Guilford Press, 2014. 512 p.
5. Butcher J. N. The Oxford Handbook of Child and Adolescent Assessment. Oxford : Oxford University Press, 2013. 784 p.
6. Butcher J. N., Williams C. L. Essentials of MMPI-2 and MMPI-A Interpretation. 2nd ed. Minneapolis : University of Minnesota Press, 2000. 412 p.
7. Exner J. E. The Rorschach: A Comprehensive System. Vol. 1: Basic Foundations and Principles of Interpretation. 4th ed. New York : Wiley, 2002. 656 p.
8. Flanagan D. P., McDonough E. M. Contemporary Intellectual Assessment: Theories, Tests, and Issues. 4th ed. New York : Guilford Press, 2018. 910 p.
9. Fowler C., O'Donohue W. Case Studies in Clinical Psychological Assessment. New York : Oxford University Press, 2024. 448 p.

10. Graham J. R. MMPI-2: Assessing Personality and Psychopathology. 5th ed. New York : Oxford University Press, 2011. 592 p.
11. Greene R. L. The MMPI-2/MMPI-2-RF: An Interpretive Manual. 3rd ed. Boston : Allyn & Bacon, 2010. 816 p.
12. Groth-Marnat G., Wright A. J. Handbook of Psychological Assessment. 6th ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2016. 928 p.
13. Hathaway S. R., McKinley J. C. MMPI-2: Manual for Administration, Scoring, and Interpretation. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1989. 178 p.
14. Heilbrun K., DeMatteo D., Holliday S. B. Forensic Mental Health Assessment: A Casebook. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2014. 584 p.
15. Hogan T. P. Psychological Testing: A Practical Introduction. 4th ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2019. 656 p.
16. Hopwood C. J., Bornstein R. F. Multimethod Clinical Assessment. New York : Guilford Press, 2014. 438 p.
17. Kaufman A. S. IQ Testing 101. New York : Springer Publishing Company, 2009. 312 p.
18. Keirsey D. Please Understand Me II: Temperament, Character, Intelligence. Del Mar, CA : Prometheus Nemesis, 1998. 351 p.
19. Kleiger J. H. Rorschach Assessment of Psychotic Phenomena: Clinical, Conceptual, and Empirical Developments. New York : Routledge, 2017. 432 p.
20. Kline P. The Handbook of Psychological Testing. 2nd ed. London : Routledge, 2000. 752 p.
21. McGrath R. J. Creating Psychologically Healthy Workplaces. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2023. 320 p.
22. Meyer G. J., Viglione D. J. Rorschach Performance Assessment System (R-PAS): Administration, Scoring, and Interpretation. Toledo, OH : R-PAS, 2011. 518 p.
23. Morey L. C. Essentials of PAI Assessment. Hoboken, NJ : Wiley, 2003. 288 p.
24. Morgan H., Murray H. A. Thematic Apperception Test Manual. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1943. 20 p.
25. Nichols D. S. Essentials of MMPI-2 Assessment. 2nd ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2011. 416 p.
26. Rorschach H. Psychodiagnostics: A Diagnostic Test Based on Perception. Mansfield Centre, CT : Martino Publishing, 2013. 226 p.
27. Sattler J. M. Assessment of Children: Cognitive Foundations and Applications. 6th ed. San Diego, CA : J. M. Sattler Publisher, 2018. 912 p.
28. Schinka J. A., Velicer W. F. Handbook of Psychology. Vol. 2: Research Methods in Psychology. 2nd ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2012. 648 p.
29. Teglassi H. Essentials of TAT and Other Storytelling Assessments. 2nd ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2010. 336 p.
30. Weiner I. B., Greene R. L. Handbook of Personality Assessment. 2nd ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2017. 704 p.

Інформаційні ресурси:

1. American Psychological Association (APA). Testing and Assessment. URL: <https://www.apa.org/science/programs/testing> (Головний ресурс зі стандартів тестування та етики).
2. Buros Center for Testing. Test Reviews Online. URL: <https://buros.org>. (Найбільша у світі база рецензій на психологічні тести).
3. MMPI-2 Training and Resources. University of Minnesota Press. URL: <https://www.upress.umn.edu/test-division/mmpi-2> (Офіційні матеріали щодо родини тестів MMPI).
4. Rorschach Performance Assessment System (R-PAS). Official Website. URL: <https://r-pas.org> (Матеріали щодо сучасної системи кодування Роршаха).
5. The Keirsey Temperament Website. Temperament and Character. URL: <https://www.keirsey.com> (Офіційний ресурс за методикою Кейрсі).
6. Society for Personality Assessment (SPA). Resources for Clinicians. URL: <https://www.personality.org> (Ресурси з проективної та особистісної діагностики).
7. Psychology Today. Tests and Self-Help Tools. URL: <https://www.psychologytoday.com/intl/tests> (Популярний ресурс для ознайомлення з типами тестів).

Українські та локальні ресурси

8. Національна психологічна асоціація (НПА) України. Ресурси та стандарти. URL: <https://www.npa-ua.org> (Етичні кодекси та професійні стандарти українських психологів).
9. Психометрика. Платформа онлайн-тестування та адаптації методик. URL: <https://psychometrika.org> (Наукові адаптації зарубіжних тестів).
10. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Наукові праці та методичні розробки. URL: <http://psychology-naes-ua.institute>
11. Giunti Psychometrics Ukraine. Офіційний дистриб'ютор стандартизованих тестів (MMPI-2, Raven's Matrix). URL: <https://giuntipsy.com.ua> (Ресурс для придбання ліцензійних методик).
12. Освіта.ua. Психологічні тести та діагностика інтелекту. URL: <https://osvita.ua/test/psychology/>

Електронні бібліотеки та бази даних (Full-text)

13. Google Scholar. Пошук наукових статей з психодіагностики. URL: <https://scholar.google.com>
14. ResearchGate. Спільнота вчених з доступом до препринтів статей. URL: <https://www.researchgate.net> (Пошук сучасних досліджень за ключовими словами "MMPI-2 interpretation" або "Rorschach validity").
15. PubMed (Psychiatry/Psychology section). Медичні аспекти діагностики. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>